

Список використаних джерел

1. Економічна активність населення України 2017: Стат. збірник / Державна служба статистики України. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. Інформаційно-аналітичний портал. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.gdip.com.ua/>.
3. Офіційний сайт Євростату. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/.

References

1. *Economichna Actyvnist' Naseleennyia Ukrayiny 2017: Stat. zbirnyk (Stat.bulletin) /Derzhavna Sluzhba Statystyky Ukrayiny.* : <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
2. *Informaciyno-analitychnyj portal.* : <http://www.gdip.com.ua/>.
3. *Official site of Eurostat.* : http://epp.eurostat.ec.europa.eu/portal/page/portal/employment_unemployment_ifs/.

ДАНІ ПРО АВТОРА

Коваль Світлана Петрівна, кандидат економічних наук, доцент кафедри економіки ДВНЗ «Переяслав-Хмельницький ДПУ імені Григорія Сковороди»
вул. Сухомлинського, 30, м. Переяслав-Хмельницький, 08401, Україна

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Коваль Светлана Петровна, кандидат экономических наук, доцент кафедры экономики ГБУЗ «Переяслав-Хмельницкий ГПУ имени Григория Сковороды»
ул. Сухомлинского, 30, г. Переяслав-Хмельницкий, 08401, Украина

DATA ABOUT THE AUTHOR

Koval' Svitlana Petrivna, Ph.D. in Economical Sciences, assistant professor of economics department, SHEE «Pereyaslav-Khmel'nyts'kyi State Pedagogic University named Grygoriy Skovoroda»
30 Sukhomlinsky str., Pereiaslav-Khmelnytskyi, 08401, Ukraine

УДК 339.92

DOI: 10.24411/2306–546X-2017-00022

ОСНОВНІ АСПЕКТИ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ПЕРЕТВОРЕНЬ СУЧАСНОГО МІЖНАРОДНОГО БІЗНЕСУ

Жиленко К.М.

Предметом дослідження виступає процес інтернаціоналізації міжнародного бізнесу: суб'єкти, об'єкти, сучасні тенденції функціонування.

Основною метою нашого дослідження є визначення сутності поняття «процес інтернаціоналізації» міжнародного бізнесу; формування структури міжнародного бізнесу та виокремлення основних форм його функціонування; дослідження інструментарію інтеграційних процесів, що обумовлюють глобалізацію світової економіки; визначення основних важелів залучення прямих іноземних інвестицій в національну економіку України.

Методологічну базу дослідження склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених та провідних фахівців, статистичні й аналітичні матеріали міжнародних організацій. У процесі дослідження були використані математичний, аналітичний та абстрактно-логічний методи.

Результати дослідження. Міжнародний бізнес, у широкому розумінні цієї категорії, можна розглядати як підприємництво, що здійснюється у межах світового господарства. Конкретна сутність цього поняття розглядається як будь-яка операція, яка проводиться контрагентами двох або більше країн. Міжнародний бізнес базується на можливості отримання переваг (економічних чи технологічних).

Входження фірми в міжнародний бізнес характеризується ступеневістю розвитку. Як правило, цей процес починається з простих форм звичайної зарубіжної торгівлі і в міру розвитку досягає вищої форми – БНК.

Міжнародний бізнес здійснюється в певних формах. Серед них назвемо такі: експорт-імпорт товарів і послуг; кооперація в галузі науково-технічної, виробничої, збутової і сервісної діяльності; інвестиційна діяльність; спільне підприємництво; транснаціональні корпорації.

В сучасних умовах помітно зростає роль міжнародної інвестиційної діяльності як форми міжнародного бізнесу. Активізація інвестиційної діяльності є свідченням розвитку підприємництва і позитивно впливає на зростання його соціально-економічної ролі в суспільстві.

Аналіз динаміки процесу прямого інвестування української економіки свідчить, що порівняно з 2013-2014 роками, у 2015 році його рівень значно знизився. Це пояснюється нестабільною політичною ситуацією в Україні.

Сучасні тенденції розвитку міжнародного бізнесу об'єктивно вимагають розробки нових підходів до його організації ведення. Підтримка конкурентоспроможності компаній в сучасному світі значною мірою залежить від швидкості обміну інформацією та швидкості прийняття рішень.

Галузь застосування результатів. Отримані результати досліджень можуть бути використані в науково-аналітичних дослідженнях процесів інтернаціоналізації, інтеграції та глобалізації світової економіки. Перспективними напрямками дослідження, на наш погляд, є визначення методології оцінки ступеню інтегрованості національної економічної системи в процес глобалізації.

Висновки. В умовах глобалізованої економіки основною господарською одиницею стають крупні міжнародні компанії, які володіють філіями і дочірніми організаціями в багатьох країнах, зі співробітниками різних національностей. Саме вони встановлюють виробничі, торгові, науково-технічні, фінансові зв'язки зі своїми закордонними партнерами і стають головним джерелом та генератором глобалізації.

Системна трансформація економіки робить дестабілізуючий вплив на конкурентні позиції транснаціональних корпорацій. Це означає, що конкуренція між ТНК і іншими суб'єктами світової економіки стає усе більш запеклою, вона виходить з національного на глобальний рівень. Результатом стає зміна поведінкової функції практично всіх суб'єктів глобальної економіки, формування нових ринків, виникнення міждержавного регулювання і впливу на транснаціональні корпорації, агресивність конкурентної боротьби, що посилюється, її хаотичність і різнонаправленість.

Ключові слова: міжнародний бізнес, форми міжнародної інтеграції, економічна інтеграція, глобалізація, прямі іноземні інвестиції, національна економіка.

ОСНОВНЫЕ АСПЕКТЫ ТРАНСФОРМАЦИОННЫХ ПРЕОБРАЗОВАНИЙ СОВРЕМЕННОГО МЕЖДУНАРОДНОГО БИЗНЕСА

Жиленко Е.Н.

Предметом работы выступает процесс интернационализации международного бизнеса: субъекты, объекты, современные тенденции функционирования. Основной целью нашего исследования является определение сущности понятия «процесс интернационализации» международного бизнеса; формирование структуры международного бизнеса и выделения основных форм его функционирования; исследование инструментария интеграционных процессов, которые обуславливают глобализацию мировой экономики; определение основных рычагов привлечения прямых иностранных инвестиций в национальную экономику Украины.

Методологическую базу исследования составили научные труды отечественных и зарубежных ученых и ведущих специалистов, статистические и аналитические материалы международных организаций. В процессе исследования были использованы математический, аналитический и абстрактно логический методы.

Результаты работы. Международный бизнес, в широком понимании этой категории, можно рассматривать как предпринимательство, которое осуществляется в пределах мирового хозяйства. Конкретная сущность этого понятия рассматривается как любая операция, которая проводится контрагентами двух или больше стран. Международный бизнес базируется на возможности получения преимуществ (экономических или технологических).

Вхождение фирмы в международный бизнес характеризуется ступенчатостью развитию. Как правило, этот процесс начинается с простых форм обычной зарубежной торговли и в меру развития достигает высшей формы – МНК. Международный бизнес осуществляется в определенных формах. Среди них назовем такие: экспорт-импорт товаров и услуг; кооперация в отрасли научно-технической, производственной, сбытовой и сервисной деятельности; инвестиционная деятельность; общее предпринимательство; транснациональные корпорации. В современных условиях заметно выросла роль международной инвестиционной деятельности как формы международного бизнеса. Активизация инвестиционной деятельности является свидетельством развития предпринимательства и положительно влияет на рост его социально-экономической роли в обществе.

Анализ динамики процесса прямого инвестирования украинской экономики свидетельствует, что в сравнении с 2013-2014 гг., в 2015 году его уровень значительно снизился. Это объясняется нестабильной политической ситуацией в Украине. Современные тенденции развития международного бизнеса объективно требуют разработки новых подходов к его организации ведения. Поддержка конкурентоспособности компаний в современном мире в значительной мере зависит от скорости обмена информацией и скорости принятия решений.

Отрасль применения результатов. Полученные результаты исследований могут быть использованы в научно-аналитических исследованиях процессов интернационализации, интеграции и глобализации мировой экономики. Перспективными направлениями исследования, на наш взгляд, является формирование методологии оценки степени интегрированности национальной экономической системы в процесс глобализации.

Выводы. В условиях глобализированной экономики основной хозяйственной единицей становятся крупные международные компании, которые владеют филиалами и дочерними организациями во многих странах, с сотрудниками разных национальностей. Именно они устанавливают

производственные, торговые, научно-технические, финансовые связи со своими иностранными партнерами и становятся главным источником и генератором глобализации.

Системная трансформация экономики оказывает дестабилизирующее влияние на конкурентные позиции транснациональных корпораций. Это означает, что конкуренция между ТНК и другими субъектами мировой экономики становится все более ожесточенной, она выходит с национального на глобальный уровень. Результатом становится изменение поведенческой функции практически всех субъектов глобальной экономики, формирование новых рынков, возникновение межгосударственного регулирования и воздействия на транснациональные корпорации, усиливающаяся агрессивность конкурентной борьбы, ее разорванность и разнонаправленность.

Ключевые слова: международный бизнес, формы международной интеграции, экономическая интеграция, глобализация, прямые иностранные инвестиции, национальная экономика.

BASIC ASPECTS OF TRANSFORMATION REORGANIZATION OF MODERN INTERNATIONAL BUSINESS

Zhylenko K.M.

The primary purpose of our research is determination of essence of concept «process of internationalization» international business; forming of structure of international business and selection of basic forms of its functioning; research of tool of integration processes which stipulate globalization of the world economy; determination of basic levers of bringing in of direct foreign investments in the Ukrainian national economy.

The methodological base of research was made scientific works of Ukraina and foreign scientists and leading specialists, statistical and analytical materials of international organizations. In the process of research were used mathematical, analytical and abstractly- logical methods.

Results. International business, in the wide understanding of this category, it is possible to examine as an enterprise which is carried out within the limits of world economy. Concrete essence of this concept is examined as any operation which is conducted contractors two or more countries. International business is based on possibility of receipt of advantages (economic or technological).

The included of firm in international business is characterized a step to development. As a rule, this process is begun with simply-shaped of ordinary foreign trade and to the extent of development arrives at a higher form – MNC. International business is carried out in definite forms. Among them will name such: export-import of commodities and services; co-operation in industry of scientific and technical, production, sale and service activity; investment activity; general enterprise; transnational corporations.

In modern terms the role of international investment activity as forms of international business grew notably. Activation of investment activity is the certificate of development of enterprise and positively influences on growth of his socio-economic role in society. The analysis of dynamics of process of the direct investing of the Ukrainian economy testifies that by comparison to 2013-2014, in 2015 its level went down considerably. It is explained an unstable political situation in Ukraine. Modern progress of international business trends objectively require development of the new going near his organization of conduct. Support of competitiveness of companies in the modern world largely depends on speed of exchange information and speeds of making decision.

Practical implications. The gotten results could be used in scientific and- analytical researches of processes of internationalization, integration and globalization of the world economy. Perspective directions of research, in our view, there is forming of methodology of estimation of degree of integrating of the national economic system in the globalization process.

Keywords: international business, economic integration, globalization, direct foreign investments, national economy.

Постановка проблеми. Глобальний етап інтеграції економічних систем, безпосередньо пов'язаний з багатоплановим процесом інтернаціоналізації, який представляє собою процес розширення та поглиблення світогосподарських зв'язків завдяки підвищенню мобільності факторів і результатів виробництва та залучення фірми до міжнародних операцій. Міжнародний бізнес в умовах і на різних стадіях інтернаціоналізації розвивається під впливом конкуренції на глобальних ринках.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Відзначаючи основні причини появи та бурхливого розвитку ТНК, науковці виділяють такі основні причини, як: інтернаціоналізація виробництва і капіталу; підвищення ефективності діяльності завдяки ефекту масштабу; пошук вільного доступу до дешевих та якісних факторів виробництва, раціональне їх використання; зниження витрат та ризиків виробництва; збільшення рентабельності; підвищення конкурентоспроможності на ринку; стратегічна гнучкість [1, с.147; 7, с.123-125]. В той же час відкритими залишають питання ефективних організаційних форм функціонування ТНК на національному ринку приймаючої сторони. Вітчизняні науковці Підгірна В. Н., Пешко А. В. зазначають, що транснаціональний статус компанії можливо визначити за структурою її активів [5, с. 203-207; 6, с.462]. Дискусійними залишаються питання факторної обумовленості ПІІ та напрямів їх використання.

Предметом дослідження виступає процес інтернаціоналізації міжнародного бізнесу: суб'єкти, об'єкти, сучасні тенденції функціонування.

Основною **метою** нашого дослідження є визначення сутності поняття «процес інтернаціоналізації» міжнародного бізнесу; формування структури міжнародного бізнесу та виокремлення основних форм його

функціонування; дослідження інструментарію інтеграційних процесів, що обумовлюють глобалізацію світової економіки; визначення основних важелів залучення прямих іноземних інвестицій в національну економіку України.

Завданнями дослідження є: конкретизація поняття «процес інтернаціоналізації» міжнародного бізнесу; аналіз структури міжнародного бізнесу; аналіз елементів інструментарію інтеграційних процесів; виявлення основних тенденцій прямого іноземного інвестування.

Методологічну базу дослідження склали наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених та провідних фахівців, статистичні й аналітичні матеріали міжнародних організацій. У процесі дослідження були використані математичний, аналітичний та абстрактно-логічний **методи**.

Постановка проблеми. Міжнародний бізнес в умовах і на різних стадіях інтернаціоналізації розвивається під впливом конкуренції на глобальних ринках. Підкреслимо, що їх сумісний розвиток зумовлений динамічними процесами глобалізації та інтернаціоналізації продуктивних сил, посиленням консолідації міжнародного бізнесу та діяльності глобальних компаній в умовах нового цивілізаційного порядку. Глобальний етап інтеграції економічних систем, безпосередньо пов'язано з багатоплановим процесом інтернаціоналізації, який представляє собою процес розширення та поглиблення світогосподарських зв'язків завдяки підвищенню мобільності факторів і результатів виробництва (макрорівень) та залучення фірми до міжнародних операцій (мікрорівень) [1].

Результати дослідження. Міжнародний бізнес, у широкому розумінні цієї категорії, можна розглядати як підприємництво, що здійснюється у межах світового господарства. Конкретна сутність цього поняття розглядається як будь-яка операція, яка проводиться контрагентами двох або більше країн. При цьому, мова йде про господарські операції, які засновані на нових організаційних технологіях, мають гнучкий характер у процесі оперативного управління, враховуючи вплив вимог світового ринку та оптимального задоволення інтересів і потреб партнерів. Міжнародний бізнес базується на можливості отримання переваг (економічних чи технологічних) саме із переваг міждержавних (міжкраїнових) ділових операцій, тобто продаж даного товару в іншій країні, або налагодження фірмою однієї країни виробництва в іншій країні, або спільного надання послуг фірмами двох країн - третій тощо забезпечують залученням у бізнес сторонам більше переваг, ніж вони мали б, якби здійснювали аналогічну діяльність як суб'єкти лише національних економік [2].

Дж. Гелбрэйт, Г. Перлмуттер, С. Браун, Р. Верной класифікували принципи взаємовідносин між материнською компанією та дочірніми підрозділами ТНК [1,2,5]. Виділяють етноцентричні, поліцентричні, регіоцентричні і геоцентричні типи. Необхідно підкреслили, що етноцентризм більш притаманний американським та японським корпораціям, а поліцентризм та геоцентризм – для західноєвропейських ТНК. Схематично класифікація транснаціональних корпорацій за різними критеріями представлена на рис.1.

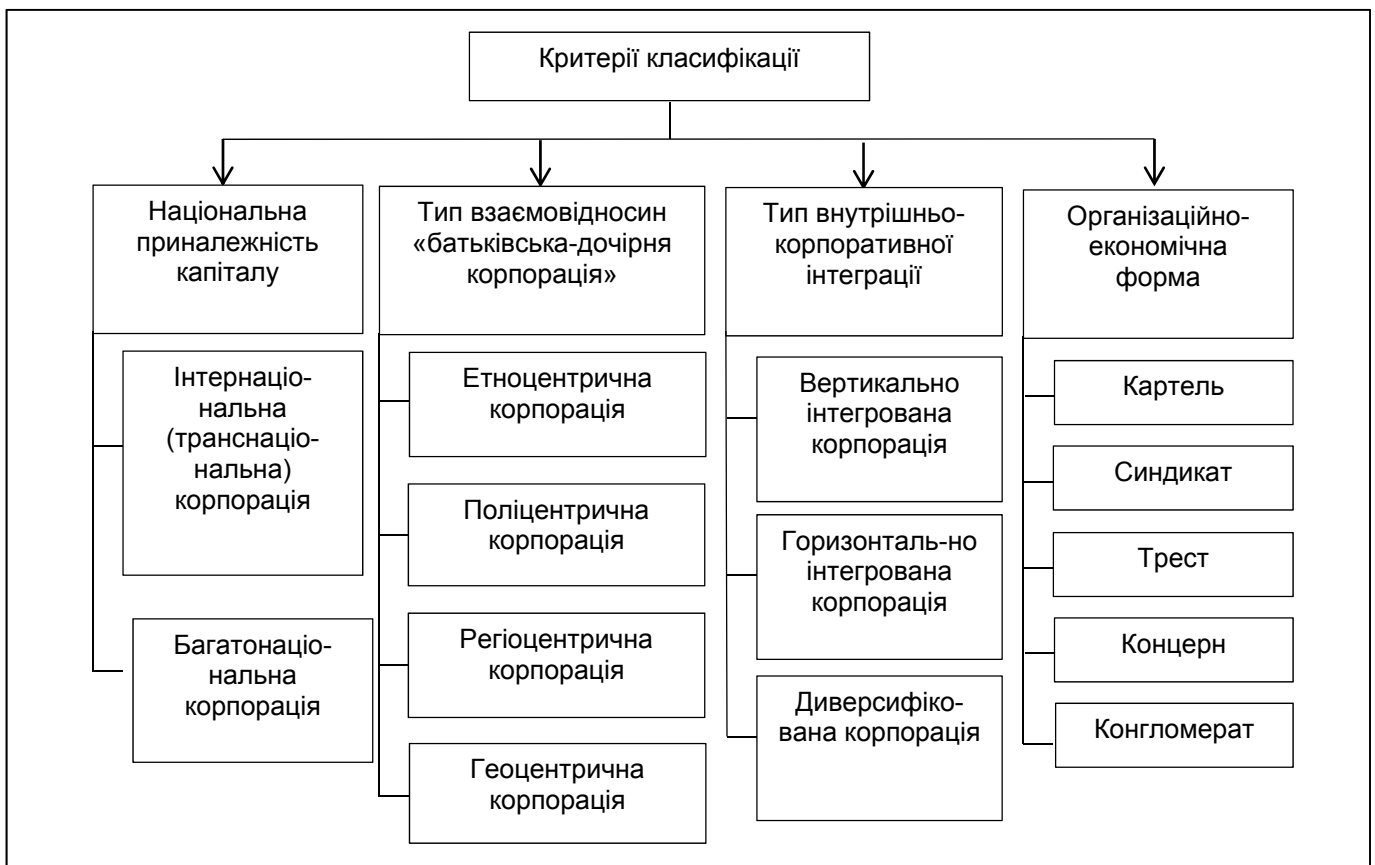

Рисунок 1. Ознаки класифікації транснаціональних корпорацій*

*Побудовано автором на основі [5, 8].

Реальна глобалізація характеризується тим, що міжнародні економічні зв'язки охопили практично всі країни планети і кожна з них залежить від міжнародного бізнесу. В умовах глобалізації міжнародний бізнес набуває принципово нових рис, які визначаються характером і специфікою нової епохи. На сучасному етапі функціонування міжнародні відносини характеризує доступність і всеосяжність. Хоча міжнародний бізнес і регулюється відповідними законодавствами країн, він поступово перетворюється у невід'ємну можливість практично для будь-якої фірми майже кожної країни, принципово змінюючи стратегічні й тактичні перспективи фірм і відкриваючи перед ними нові потенційні поля ділової активності (рис.2).

Входження фірми в міжнародний бізнес характеризується ступеневістю розвитку. Як правило, цей процес починається з простих форм звичайної зарубіжної торгівлі і в міру розвитку досягає вищої форми – БНК. Сутність цієї особливості не зводиться до природної вимоги накопичення досвіду та нарощення потенціалу. Подальші досягнення в процесі входження в міжнародний бізнес пов'язані з подоланням певних перешкод: якості товару, дистриб'юції, ефективного використання міжнародних ринків капіталів і робочої сили, роботи з міжнародними транспортними мережами і т. ін.

Ці головні мотивації здійснення ділових операцій за межами національних кордонів формують структуру міжнародного бізнесу, що представляє собою систему взаємозв'язків типів, форм та методів реалізації міжнародного бізнесу (рис. 1), яка функціонує у напрямі міжнародних торговельних відносин, руху та раціонального використання фінансових і трудових ресурсів (фінансового та інтелектуального капіталів) у межах глобальної економічної системи. На сьогодні система міжнародного бізнесу зазнає певних змін у результаті нових викликів глобалізації та поглиблення інтернаціоналізації виробництва [3].

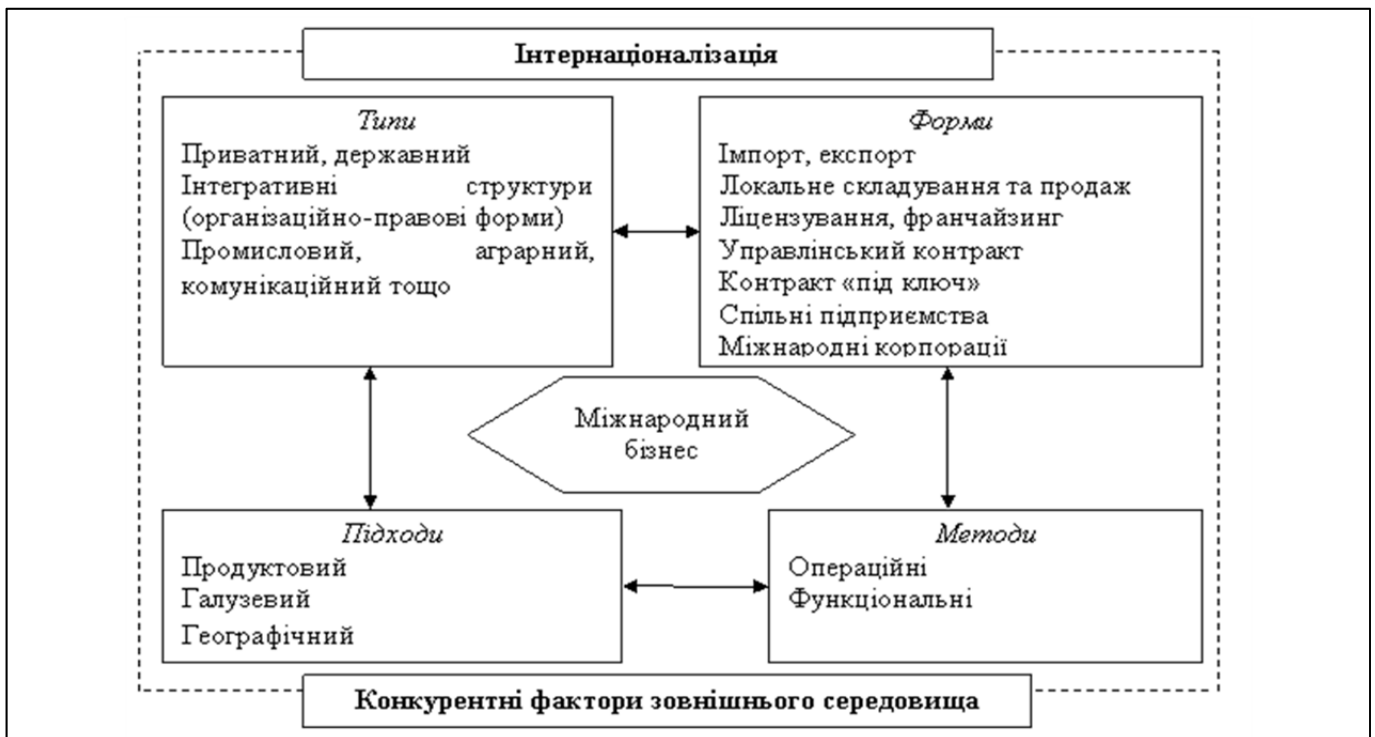

Рисунок 2. Структура міжнародного бізнесу [6].

Міжнародний бізнес здійснюється в певних формах. Серед них наведемо такі: експорт-імпорт товарів і послуг; кооперація в галузі науково-технічної, виробничої, збутової і сервісної діяльності; інвестиційна діяльність; спільне підприємництво; транснаціональні корпорації.

Найбільш поширеною формою міжнародного бізнесу є здійснення експортно-імпортних операцій, лізингу, різних посередницьких, консультаційних та маркетингових послуг.

Поширенню цієї форми міжнародного бізнесу сприяє і та обставина, що вона може здійснюватися навіть при обмеженості конвертації національних валют у валюти інших країн і недостатній кількості валютних ресурсів на імпорт зарубіжних товарів. За таких умов певного розвитку набуває так звана зустрічна торгівля, яка проявляється як обмін товарів у натуральній формі без грошей (бартерний обмін).

Кооперація в галузі науково-технічної, виробничої, збутової і сервісної діяльності передбачає передусім діяльність в галузі науково-дослідних і дослідно-конструкторських робіт, виробництва і збуту продукції та післяпродажного технічного обслуговування її, а також ремонту.

Названі вище форми міжнародного бізнесу характеризуються порівняно невисоким рівнем інтернаціоналізації підприємств і організацій. При цьому слід мати на увазі, що експортно-імпортні операції, збутова і сервісна діяльність нерідко можуть носити нерегулярний характер. Скажімо, фірма може експортувати надлишки своїх товарів чи окремі товари, виготовлені на замовлення.

В сучасних умовах помітно зросла роль міжнародної інвестиційної діяльності як форми міжнародного бізнесу. Вона являє собою сукупність дій юридичних та фізичних осіб щодо реалізації інвестиційних проектів. Як свідчить досвід, підвищення інвестиційної активності має місце тоді, коли відбувається зниження рівня інфляції, стабілізується національна валюта, вдосконалюється система оподаткування, стабільними є законодавчо-нормативні акти, що регулюють інвестиційну діяльність. Активізація інвестиційної діяльності є свідченням розвитку підприємництва і позитивно впливає на зростання його соціально-економічної ролі в суспільстві (рис. 3).

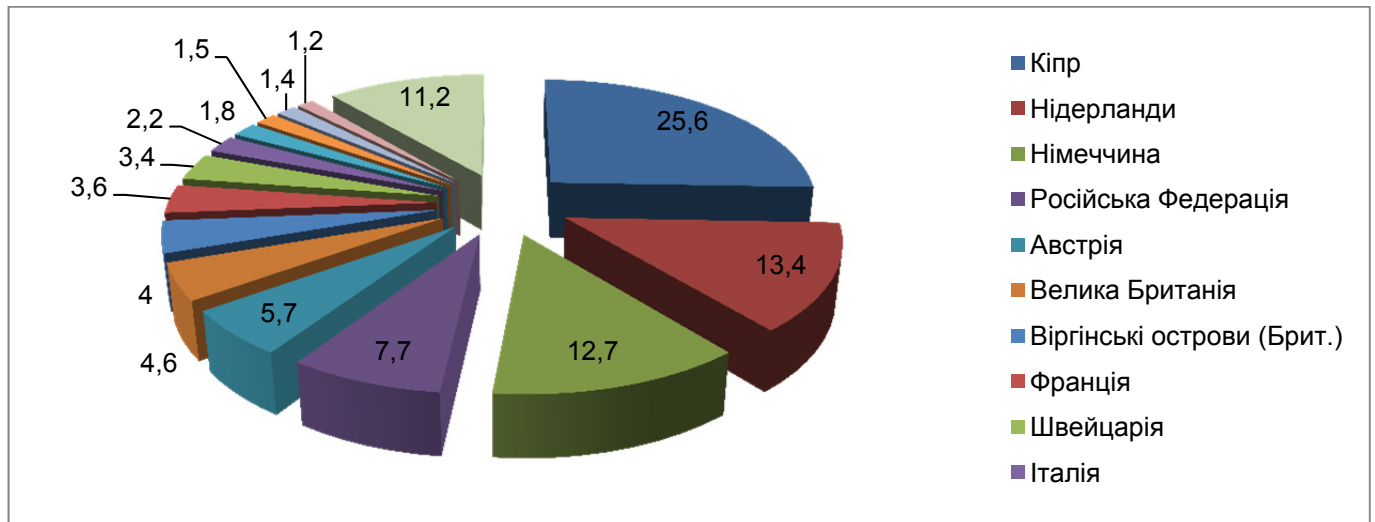

Рисунок 3. Прямі іноземні інвестиції (акціонерний капітал) із країн світу в економіку України*
 *Побудовано автором, на основі United nations. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab2016d3_en.pdf

Аналіз динаміки процесу прямого інвестування української економіки свідчить, що порівняно з 2013-2014 роками, у 2015 році його рівень значно знизився. Це пояснюється нестабільною політичною ситуацією в Україні. З метою активізації роботи щодо розвитку та реалізації інвестиційного потенціалу України, збільшення обсягу іноземних інвестицій, підтримки пріоритетних інвестиційних проектів, поліпшення інвестиційного клімату в державі, забезпечення захисту прав інвесторів, сприяння ефективній взаємодії інвесторів з державними органами у грудні 2014 року Указом Президента України утворено Національну інвестиційну раду.

З метою пошуку дієвих механізмів залучення іноземних інвестицій в Україну Урядом держави на регулярній основі проводяться бізнес-форуми за участю потенційних іноземних інвесторів. Зазначені заходи покликані сприяти покращенню інвестиційного іміджу України та збільшенню обсягів залучення іноземних інвестицій та капітальних інвестицій в економіку держави (рис. 4).

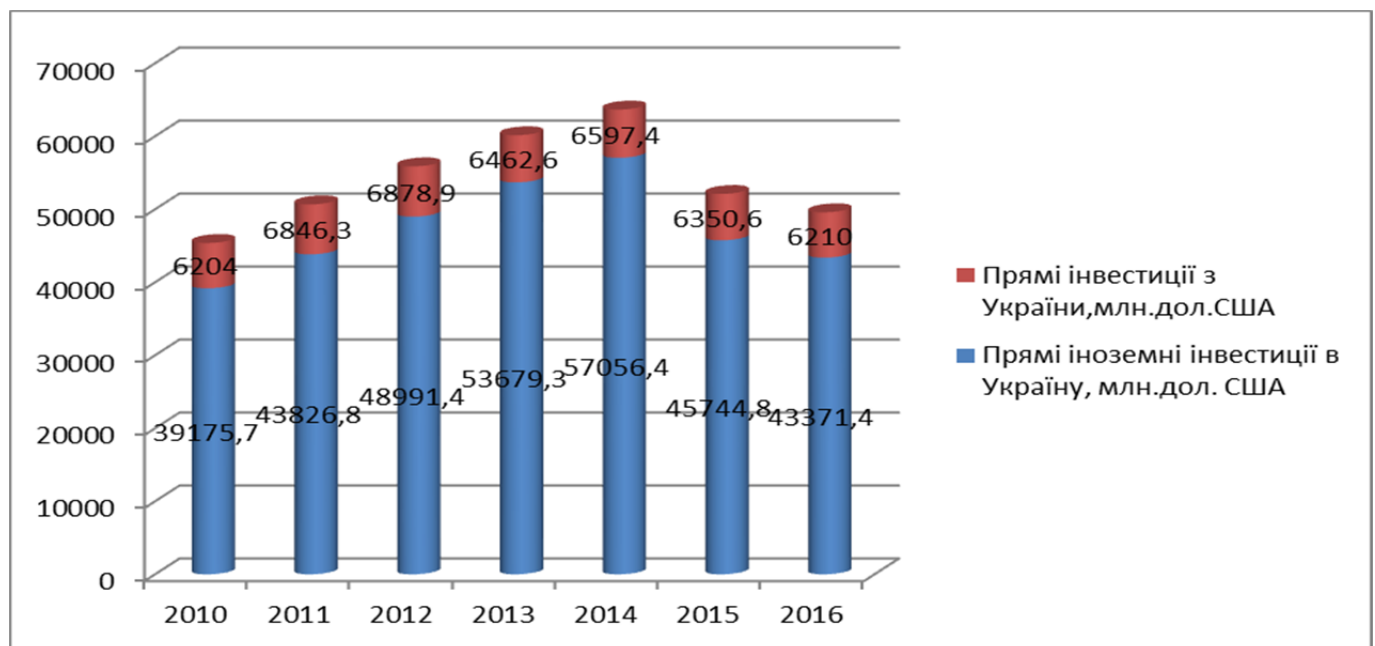

Рисунок 4. Динаміка прямих інвестиційних потоків в Україні*
 *Побудовано автором, на основі United nations. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab2016d3_en.pdf

Більш високим рівнем інтернаціоналізації характеризується така форма міжнародного бізнесу, як спільне підприємництво. Воно становить собою діяльність, що ґрунтується на співпраці юридичних та фізичних осіб різних країн, спільному розподілі прибутків та ризиків від її здійснення. Якщо діяльність не зв'язана з отриманням прибутку, то вона не може вважатися підприємницькою.

На сучасному етапі СП функціонують переважно у таких галузях, як внутрішня торгівля (22,4%), харчова промисловість (14,5%), машинобудування і металообробка (12,8%), чорна і кольорова металургія (5,0%), зовнішня торгівля (4,4%), транспорт і зв'язок (4,1%), легка промисловість (4,0%), хімічна промисловість (3,9%), будівництво (3,7%). Найбільша кількість СП зосереджена у м. Києві, Львівській, Одеській, Дніпропетровській, Закарпатській областях [4].

Найбільш ефективним видом міжнародного підприємництва є створення та функціонування міжнародних спільних підприємств. Міжнародне спільне підприємство представляє собою форму співробітництва партнерів різних країн стосовно інвестування, управління, виробництва продукції, реалізації товарів та послуг, розподілу прибутків та ризиків.

Міжнародним спільним підприємством (МСП) вважається організаційно-правова форма поєднання зусиль різнонаціональних партнерів в сферах інвестування, управління, виробництва продукції та надання послуг, торгівлі, використання відходів, розподілі підприємницьких ризиків і т.ін. Мотиваційний механізм утворення МСП створюється на макро- і мікрорівні національною системою господарювання.

Досить важливою формою міжнародного бізнесу є міжнародні корпорації. Міжнародна корпорація представляє собою форму структурної організації великої корпорації, яка здійснює прямі інвестиції в різні країни світу. Міжнародні корпорації бувають двох видів: транснаціональні і багатонаціональні.

Багатонаціональна корпорація (БНК) – це така головна компанія якій належить капітал двох і більше країн, а філіали розміщені в багатьох країнах світу. Звичайно, поділ міжнародних корпорацій на транснаціональні і багатонаціональні в якійсь мірі умовний, оскільки головне не в тому, капіталу кількох країн належить головна компанія, а в тому, наскільки глобальною є її діяльність, інвестування та одержання прибутку [7].

Багатонаціональна корпорація (БНК) є однією з найбільш складних форм міжнародного бізнесу. Така компанія використовує міжнародний підхід у пошуках нових ринків збуту, при розміщенні виробництва, а також користується комплексною глобальною філософією бізнесу, що передбачає господарську діяльність як на внутрішньому ринку, так і за кордоном. Організація, форми та структурні особливості різних МНК можуть бути достатньо різноманітними.

Сьогоднішня представлена МНК, що перетворились у транснаціональні групи компаній виробничого, торговельного, фінансового та науково-дослідного профілю, не тільки залишаються стрижнем економіки розвинутих країн, але перетворились в одну з головних сил світового господарства. Про це свідчать такі дані: в 1976 р. кількість МНК нараховувалась в 11 тис. (з більш ніж 86 тис. закордонних підрозділів), на початок 1990-х рр. Їхня кількість перевищила 35 тис. (147 тис. закордонних підрозділів). В сучасних умовах діє біля 40 тис. МНК, що мають близько 200 тис. підрозділів в 150 країнах [4].

МНК займають лікуючі позиції у світовій економіці по різним напрямкам. В 1996 р. Загальний обсяг продаж МНК склав 5,5 трлн. доларів або 25% світового ВВП. На МНК припадає, за різними оцінками, від 1/4 до 1/3 обсягів світової торгівлі. У середині 1990-х рр. активи 500 найбільших небанківських МНК перевищила 30 трлн доларів, причому 40% активів було розташовано за кордоном, в яких засновані головні компанії. Загальна кількість зайнятих в МНК перевищує 70 млн. чол. Аналогічна картина спостерігається у банківській сфері: із 300 найбільших банків світу близько 100 є транснаціональними, при цьому близько 2/3 операцій вони ведуть в своїх державах і 1/3 – за кордоном [4].

По суті, саме МНК перетворили світову економіку в дійсно міжнародне виробництво, дали імпульс розвитку науково-технічному прогресу в різноманітних його проявах, забезпечили технічного рівня і якості продукції, зростання ефективності виробництва. Особливо варто виділити значення МНК з позиції удосконалення форм менеджменту та організації підприємства, управління його комерційним, виробничо-технологічним і кадровим потенціалом. З цим пов'язане значення, яке надається вивченню особливостей організації та управління створюваних МНК інтегрованих структур в контексті міжнародного менеджменту.

Сучасні тенденції розвитку міжнародного бізнесу об'єктивно вимагають розробки нових підходів до його організації ведення. Підтримка конкурентоспроможності компаній в сучасному світі значною мірою залежить від швидкості обміну інформацією та швидкості прийняття рішень.

Висновки і перспективи подальших розвідок у даному напрямі. В умовах глобалізованої економіки основною господарською одиницею стають крупні міжнародні компанії, які володіють філіями і дочірніми організаціями в багатьох країнах, зі співробітниками різних національностей. Саме вони встановлюють виробничі, торгові, науково-технічні, фінансові зв'язки зі своїми закордонними партнерами і стають головним джерелом та генератором глобалізації. Системна трансформація економіки робить дестабілізуючий вплив на конкурентні позиції транснаціональних корпорацій. Це означає, що конкуренція між ТНК і іншими суб'єктами світової економіки стає усе більш запеклою, вона виходить з національного на глобальний рівень. Результатом стає зміна поведінкової функції практично всіх суб'єктів глобальної економіки, формування нових ринків, виникнення міждержавного регулювання і впливу на транснаціональні корпорації, агресивність конкурентної боротьби, що посилюється, її хаотичність і різнонаправленість.

Перспективними напрямками дослідження, на наш погляд, є визначення методології оцінки ступеню інтегрованості національної економічної системи в процес глобалізації.

Список використаних джерел

1. Зелінська О.М. Сутність транснаціональних корпорацій та їх вплив на процес економічного зростання в Україні / О.М. Зелінська, Н.М. Галазюк, О.А. Урбан // *Економічний форум*. – 2014. – №4. – С. 145-150.
2. Кравченко М. Проблеми залучення прямих інвестицій транснаціональних корпорацій в економіку України / М. Кравченко [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://intkonf.org/kravchenko-ni-tukmakov-br-problema-zaluchennya-ryamih-investitsiy-transnatsionalnih-korporatsiy-v-ekonomiku-ukraini/>.
3. Мекшун П.В. Позитивні риси та загрози транснаціоналізації економіки України / П.В.Мекшун // *Інвестиції: практика та досвід*. – 2013. – № 10. – С.84–88. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.investplan.com.ua/pdf/10_2013/22.pdf.
4. Офіційний сайт ЮНКТАД [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.unctad.org>.
5. Пешко А.В. Транснаціональні компанії та їх роль у міжнародній інвестиційній діяльності / А.В. Пешко, Г.В. Назаренко // *Державне будівництво*. – 2007. – №2.
6. Підгірна В.Н. Вплив діяльності транснаціональних корпорацій на економічний розвиток України / В.Н. Підгірна, А.В. Ватаман // *Науковий вісник [Буковинського державного фінансово-економічного університету]. Економічні науки*. – 2014. – № 26. – С. 457-465.
7. Шевченко Ю.О. Роль та місце транснаціональних корпорацій у сфері послуг / Ю.О. Шевченко // *Сталий розвиток економіки*. – 2013. – № 1. – С. 122-128.
8. Юхименко П.І., Гацька Л.П., Півторак М.В. та ін. *Міжнародний менеджмент. Навч. посіб.* – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 488с. [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://culonline.com.ua/Books/Mizhnarodniy_Menedzhm_Yuhimenko2011.pdf.
9. United nations. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab2016d3_en.pdf
10. *World Development Report 2012: A Better Investment Climate for Everyone / A Copublication of The World Bank and Oxford University Press*. – 271 p.

References

1. Zelinska O.M. Essence of multinational corporations and their influence is on the process of the economy growing in Ukraine / O.M. Zelinska, N.M. Galazyuk, O.A. Urban // *Economic forum*, No 4 (2014) :145-150. (P.150).
2. Kravchenko M. Problems of bringing in of direct investments of multinational corporations are in the economy of Ukraine / M. Kravchenko. <http://intkonf.org/kravchenko-ni-tukmakov-br-problema-zaluchennya-ryamih-investitsiy-transnatsionalnih-korporatsiy-v-ekonomiku-ukraini/>.
3. Mekshun P.V. Positive lines and threats of transnationalization economy of Ukraine / P.V. Mekshun // *Investments: practice and experience*, No 10 (2013):84–88. (P.88).
4. Oficial site UNCTAD : <http://www.unctad.org>.
5. Peshko A.V. Transnational companies and their role are in international investment activity / A.V. Peshko, G.V. Nazarenko. // *Derzhavne budivnytstvo*. 2007. 156p.
6. Pidgirna V.N. Influence of activity of multinational corporations is on economic development of Ukraine / V.N. Pidgirna., A.V. Vataman // *Naukovyi visnyk [Bukovyna state finansovo-ekonomichnogo university]*. // *Ekonomichni nauky*, No.26. (2014): 457-465. (P.465).
7. Shevchenko U.O. A role and place of multinational corporations is in the field of services / U.O. Shevchenko [Stalyi rozvytok ekonomiky], No.1 (2013): 122-128. (P.128).
8. Uhymenko P.I., Gatska L.P., Pivtorak M.P. *International management*. http://culonline.com.ua/Books/Mizhnarodniy_Menedzhm_Yuhimenko2011.pdf.
9. United nations. http://unctad.org/en/PublicationsLibrary/ditctab2016d3_en.pdf
10. *World Development Report 2012: A Better Investment Climate for Everyone / A Copublication of The World Bank and Oxford University Press*. – 271 p.

ДАНИ ПРО АВТОРА

Жиленко Катерина Миколаївна, доцент кафедри менеджменту та туристичного бізнесу
Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
Тополя-3, буд.47-2-21, м. Дніпро, 49041, Україна
e-mail: zhilenkok@ukr.net

ДАННЫЕ ОБ АВТОРЕ

Жиленко Екатерина Николаевна, доцент кафедры менеджмента и туристического бизнеса
Днепропетровский национальный университет имени Олеся Гончара
Тополь-3, дом 47-2-21, г. Днепр, 49041, Украина
e-mail: zhilenkok@ukr.net

DATA ABOUT THE AUTHOR

Zhylenko Kateryna Mykolayivna, Ph.D. in Economical Science, Associate Professor

Рецензент: Мешко Наталія Петрівна, професор, д.е.н., зав. каф. менеджменту та туристичного бізнесу, Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара.

УДК 331.105.6

DOI: 10.24411/2306–546X-2017-00021

ПОШУК ТА ВПРОВАДЖЕННЯ НОВИХ ФОРМ І МЕТОДІВ ГОСПОДАРЮВАННЯ НА ОСНОВІ РОЗВИТКУ ВНУТРІШНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

Захарченко В.І.,
Захарченко Н.В.

Предметом статті є опрацювання теоретичної і методологічної бази в досягненні нового якісного рівня управління всієї системи виробництва і збуту продукції за рахунок впровадження в практику великих промислових підприємств інструменту інтрапренерства.

Метою статті є обґрунтування потреби в розумінні та вивченні сутності ролі інтрапренерства у перебудові вітчизняних промислових підприємств відповідно змінам сучасного зовнішнього середовища.

Методологічною основою статті стали загальнонаукові методи пізнання, узагальнення, метод порівняльного аналізу, статистичний та інші методи дослідження.

Результати роботи. Розглянуто передумови виникнення та стратегії розвитку інтрапренерства на Україні, що представляє собою ініціативну, новаторську діяльність спрямовану на пошук і впровадження нових форм і методів господарювання, створення нової продукції і послуг на основі інтеграції підприємницьких можливостей підприємства і підприємця з метою ефективного використання ресурсів підприємства і його динамічного розвитку на основі нововведень. Вивчено зарубіжний досвід організації інтрапренерства з метою розробки системи підтримки та стимулювання впровадження інтрапренерства на підприємстві.

Галузь застосування результатів. Результати дослідження можуть застосовуватися в практичній економічній діяльності.

Висновки. Авторами визначено необхідні умови формування клімату інтрапренерства, а також цілі, стратегії та переваги впровадження інтрапренерства на підприємстві. Це дасть можливість активізувати результати інноваційної діяльності на підприємстві, реалізацію інтрапренерами-ініціаторами підприємницьких ідей з використанням ситуаційного підходу, що забезпечить формування стійких конкурентних переваг компанії. Використання інтрапренерства на підприємстві дозволить більш раціонально управляти грошовими потоками, підвищити інноваційну сприйнятливість і створити найбільш сприятливі умови для підвищення підприємницької активності організації.

Ключові слова: підприємство, інтрапренерство, менеджер, культура, система, ресурс, проект, середовище, стратегія.

ПОИСК И ВНЕДРЕНИЕ НОВЫХ ФОРМ И МЕТОДОВ ХОЗЯЙСТВОВАНИЯ НА ОСНОВЕ РАЗВИТИЯ ВНУТРЕННЕГО ПРЕДПРИНИМАТЕЛЬСТВА

Захарченко В.И.,
Захарченко Н.В.

Предметом статьи является разработка теоретической и методологической базы в достижении нового качественного уровня управления всей системы производства и сбыта продукции за счет внедрения в практику крупных промышленных предприятий инструмента интрапренерства.

Целью статьи является обоснование потребности в понимании и изучении сущности роли интрапренерства в перестройке отечественных промышленных предприятий согласно изменениям современной внешней среды.

Методологической основой статьи послужили общенаучные методы познания, обобщения, метод сравнительного анализа, статистический и другие методы исследования.

Результаты работы. Рассмотрены предпосылки возникновения и стратегии развития интрапренерства на Украине, что представляет собой инициативную, новаторскую деятельность, направленную на поиск и внедрение новых форм и методов хозяйствования, создания новой продукции и услуг на основе интеграции предпринимательских возможностей предприятия и предпринимателя с целью эффективного использования ресурсов предприятия и его динамического развития на основе нововведений. Изучен зарубежный опыт организации интрапренерства с целью разработки системы поддержки и стимулирования внедрения интрапренерства на предприятии.